

รายงานการวิจัย
เรื่อง

การพัฒนารูปแบบบายศรีเชิงพาณิชย์เพื่อส่งเสริม อนุรักษ์ ภูมิปัญญาไทยใน
เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

The Commercial Developing of Bai Sri Patterns to Enhance and
Conserve the Wisdom of People in Bangkok and Vicinit

ผศ.ดร. พรยพวรรณ พรสุขสวัสดิ์
ผศ.ดร. นุจิรา รัตมีไพบูลย์
นายธเนศ เรืองเดช
(โรงเรียนการเรือน มหาวิทยาลัยสวนดุสิต)

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต

รายงานการวิจัย
เรื่อง

การพัฒนารูปแบบบายศรีเชิงพาณิชย์เพื่อส่งเสริม อนุรักษ์ ภูมิปัญญาไทยใน
เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

The Commercial Developing of Bai Sri Patterns to Enhance and
Conserve the Wisdom of People in Bangkok and Vicinit

ผศ.ดร. พรยุพรรณ พรสุขสวัสดิ์
ผศ.ดร. นุจิรา รัศมีไพบูลย์
นายธเนศ เรืองเดช
(โรงเรียนการเรือน มหาวิทยาลัยสวนดุสิต)

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดินด้านการวิจัย ปีงบประมาณ 2561)

หัวข้อวิจัย	การพัฒนาารูปแบบบายศรีเชิงพาณิชย์เพื่อส่งเสริม อนุรักษ์ ภูมิปัญญาไทยในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล
ผู้ดำเนินการวิจัย	ผศ.ดร.พฤษพรรณ พรสุขสวัสดิ์ ผศ.ดร.นุจิรา รัศมีไพบูลย์ นายธเนศ เรืองเดช
ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร.มณีนีรัตน์ จันทนะพะลิน
หน่วยงาน	สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ โรงเรียนการเรือน มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ปี พ.ศ.	2562

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาารูปแบบการทำบายศรีจากภูมิปัญญาไทย (2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาบายศรีเชิงพาณิชย์ (3) ออกแบบร่างบายศรีเชิงพาณิชย์จากภูมิปัญญาไทย (4) พัฒนาต้นแบบบายศรีเชิงพาณิชย์ให้เหมาะกับยุคสมัย และ (5) ถ่ายทอดองค์ความรู้รูปแบบบายศรีที่พัฒนาเชิงพาณิชย์ให้แก่ช่างบายศรี นักศึกษา ประชาชนทั่วไป และผู้บริโภค

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงพัฒนา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูภูมิปัญญาช่างบายศรี และผู้ประกอบการด้านบายศรี จำนวน 10 คน ผู้ใช้บายศรีในพื้นที่วิจัย จำนวน 30 คน ช่างบายศรีที่รับการถ่ายทอดบายศรีต้นแบบ จำนวน 10 คน ผู้เข้ารับการอบรมการถ่ายทอดการทำบายศรีจำนวน 60 คนและผู้บริโภค จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น รูปแบบและขั้นตอนการประดิษฐ์บายศรี แบบสัมภาษณ์ข้อมูลบายศรีเกี่ยวกับประเภทและวัสดุที่นิยมใช้ในการประดิษฐ์บายศรี แบบประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างบายศรีเพื่อนำไปพัฒนาเชิงพาณิชย์ แบบประเมินความพึงพอใจในการรับรองผลงานของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบบายศรีจากวัสดุ 3 ชนิด แบบประเมินความพึงพอใจของช่างบายศรีที่มีต่อการประดิษฐ์บายศรีจากวัสดุ 3 ชนิด แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อกระบวนการถ่ายทอดการประดิษฐ์บายศรีจากผ้าลายไทยสู่ชุมชน และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์บายศรีที่พัฒนา แบบสอบถามทุกฉบับได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ สถิติที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า (1) การศึกษาารูปแบบการทำบายศรีจากภูมิปัญญาไทย พบว่าบายศรีที่ใช้ในอดีตมี 2 ประเภทคือ บายศรีของหลวงและบายศรีที่ใช้ในพิธีราชภัฏซึ่งบายศรีที่จำหน่าย 4 อันดับแรก คือ บายศรีปากชาม บายศรีเทพพนม บายศรีพรหมสี่หน้า และบายศรีดอกกล้วย ดอกไม้ที่นิยมใช้คือ ดอกกรัก ดอกพุด ดอกดาวเรือง (2) แนวทางการพัฒนาบายศรีเชิงพาณิชย์ พบว่าผู้บริโภคเลือกบายศรีปากชามมากที่สุด ร้อยละ 23.33 รองลงมาคือบายศรีเทพพนม บายศรีพรหมสี่หน้า และบายศรีดอกกล้วย มีค่าระดับคะแนนเท่ากัน ร้อยละ 20 ส่วนวัสดุที่เหมาะสมจะนำมาประดิษฐ์บายศรีคัดเลือกมา 1 อันดับ คือ ผ้าโพลื้อย ผ้าอแกนซ่า ผ้าลายไทย และดินไทย คิดเป็นร้อยละ 20 (3) การออกแบบร่างบายศรีเชิงพาณิชย์จากภูมิปัญญาไทย พบว่า การออกแบบร่างบายศรี 4 ประเภทคือ บายศรีปากชาม เลือกแบบที่ 1 มีผลการประเมินความพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 4.8 บายศรีเทพพนมเลือกแบบที่ 3 มีผลการประเมินความพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 4.94 บายศรีพรหมสี่หน้า เลือกแบบที่ 3 มีผลการประเมินความพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 5.00 และบายศรีดอกกล้วย เลือกแบบที่ 1

มีผลการประเมินความพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 5.00 (4) การพัฒนาต้นแบบบายศรีเชิงพาณิชย์ให้เหมาะสมกับยุคสมัย พบว่า บายศรีปากชามจากผ้าโพลีเอสเตอร์+ผ้าอแกนซ่า มีผลการประเมินความพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 4.90 บายศรีเทพพนมจากผ้าโพลีเอสเตอร์ ผ้าอแกนซ่า และดินไทย มีคะแนนที่เท่ากัน ผลการประเมินความพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 4.96 บายศรีพรหมสีหน้าจากผ้าโพลีเอสเตอร์ ผ้าอแกนซ่า และผ้าลายไทยมีคะแนนที่เท่ากัน ผลการประเมินความพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 4.96 และบายศรีดอกกล้วยจากผ้าโพลีเอสเตอร์ ผ้าอแกนซ่า และผ้าลายไทยมีคะแนนที่เท่ากัน ผลการประเมินความพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 4.96 (5) การถ่ายทอดองค์ความรู้รูปแบบบายศรีที่พัฒนาเชิงพาณิชย์ให้แก่ช่างบายศรี นักศึกษาและประชาชนทั่วไป พบว่า ผลประเมินความพึงพอใจรวมทุกด้านของช่างบายศรีมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งพบว่าผลิตภัณฑ์บายศรีจากผ้าลายไทย มีความพึงพอใจรวมทุกด้านมากที่สุด รองลงมาเป็นผลิตภัณฑ์บายศรีจากผ้าอแกนซ่า ผ้าโพลีเอสเตอร์ และผลิตภัณฑ์บายศรีจากดินไทยตามลำดับ

ผลการประเมินของนักศึกษาและประชาชนทั่วไปที่มีต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการ พบว่า มีระดับความพึงพอใจรวมทุกด้านร้อยละ 4.85 และความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์บายศรีปากชามทั้ง 3 วัสดุ ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์บายศรีเทพพนมทั้ง 3 วัสดุ ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ($p>0.05$) มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์บายศรีพรหมสีหน้าทั้ง 3 วัสดุ ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ($p>0.05$) มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดและความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์บายศรีดอกกล้วยทั้ง 3 วัสดุ ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ($p>0.05$) มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด

งานวิจัยครั้งนี้จึงชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์บายศรีโดยใช้วัสดุผ้าทดแทนการใช้ใบตองสด แต่ต้องคงรูปแบบภูมิปัญญาไทย สามารถนำมาใช้ในเชิงพาณิชย์สำหรับการจำหน่ายในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลและได้ข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นคติความเชื่อการนำบายศรีมาใช้ในประเพณี และพิธีกรรมของคนไทยที่สืบทอดต่อกันมาจนถึงยุคปัจจุบัน

คำสำคัญ: บายศรี เชิงพาณิชย์ ภูมิปัญญาไทย

Research Title	The Commercial Developing of Bai Sri Patterns to Enhance and Conserve the Wisdom of People in Bangkok and Vicinity
Researcher	Assistant Professor Dr.Pornyupun Pornsuksawat Assistant Professor Dr.Nujira Rassameepaiboon Mr.Thanet Ruangdech
Research Consultants	Professor Dr.Maneerat Chandsaphalin
Organization	Bachelor of Arts Program in Home Economics Suan Dusit Rajabhat University
Year	2019

The proposes of this research are (1) to study Bai Sri patterns from wisdom people (2) to study the trend in the commercial developing of Bai Sri (3) to design the commercial developing of Bai Sri from local wisdom (4) to update Bai Sri prototype and (5) to transfer knowledge of the commercial developing of Bai Sri patterns to Bai Sri makers, university students, people and consumers.

This is a development studies research. The sampling are 10 participants from wisdom teacher, Bai Sri maker and Bai Sri proprietor; 30 Bai Sri users; 10 Bai Sri makers which have learned from the prototype, 60 Bai Sri trainees and 100 consumers. Tools used for data collection are interviews: patterns and steps in Bai Sri producing, types and materials used, the expert's assessment toward Bai Sri outline in order to commercial development, the satisfaction assessment in the guarantee of experts in Bai Sri made from 3 materials, the trainees' satisfaction assessment toward transferring Bai Sri making process from Thai fabric to community and the consumers' satisfaction assessment toward developed Bai Sri. All questionnaires are examined with a content validity from the expert. The research data is analyzed using mean, standard deviation and One-Way ANOVA

The research results are (1) the study of Bai Sri patterns from wisdom people shows that in the past there were 2 kinds of Bai Sri – Bai Sri Luang and Bai Sri used in ceremonies which first four sold are Bai Sri Pak Cham, Bai Sri Thep Phanoom, Bai Sri Brahma and Bai Sri Tor Kluai. The decorated flowers are crown flower, cape jasmine, marigold (2) the trend in the commercial developing of Bai Sri reveals that consumes choose Bai Sri Pak Cham the most, 23.33%, the second is Bai Sri Thep Phanoom, Bai Sri Brahma and Bai Sri Tor Kluai at 20%. The appropriate materials to produce Bai Sri are polyester, organza, Thai-pattern fabric, and Thai clay, 20% (3) the design of the commercial developing of Bai Sri from local wisdom finds that the design of 4 Bai Sri: Bai Sri Pak Cham is chosen type 1 with the most satisfaction at 4.8%, Bai Sri Thep

Phanoom is chosen type 3 with the most satisfaction at 4.94%, Bai Sri Brahma is chosen type 3 with the most satisfaction at 5.00% and Bai Sri Tor Kluai is chosen type 1 with the most satisfaction at 5.00% (4) the update in Bai Sri prototype presents that Bai Sri Pak Cham made from polyester and organza receives the most satisfaction, 4,90%. Bai Sri Thep Phanoom which is created from polyester, organza and Thai clay has the most satisfaction at 4.96 equally. Bai Sri Brahma is produced from polyester, organza, and Thai-pattern fabric gets with the most satisfaction at 4.96 similarly (5) the transferring knowledge of the commercial developing of Bai Sri patterns to Bai Sri makers, university students, people and consumers finds out that the satisfy evaluation in every aspect from Bai Sri makers has different perception at 0.05 significant level ($p \leq 0.05$). Bai Sri Product made from Thai-pattern fabric receives the most satisfaction in every aspect. Bai Sri made from organza and polyester and Bai Sri made from Thai clay have the most satisfaction respectively.

The evaluation from university students and people regarding work shop finds out the level of satisfaction is 4.85%. The satisfaction from consumers toward Bai Sri product for 3 materials reveals it does not differ statistically significant at the 0.5 level ($p > 0.05$) with the most satisfaction. The satisfaction from consumers toward Bai Sri Thep Phanoom for 3 materials shows it does not differ statistically significant at the 0.5 level ($p > 0.05$) with the most satisfaction. The satisfaction from consumers toward Bai Sri Brahma for 3 materials shows it does not differ statistically significant at the 0.5 level ($p > 0.05$) with the most satisfaction and the satisfaction from consumers toward Bai Sri Tor Kluai for 3 materials shows it does not differ statistically significant at the 0.5 level ($p > 0.05$) with the most satisfaction.

Therefore, this research indicates the development in Bai Sri Product by using fabric instead of using banana leaves, but it has to keep local wisdom patterns and can be used in commercial purposes to sell in Bangkok and vicinity. The data reflects beliefs in taking Bai Sri used in traditions and rites inherited until present.

Keywords: Bai Sri, Commerce, Local wisdom

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบบายศรีเชิงพาณิชย์เพื่อส่งเสริม อนุรักษ์ ภูมิปัญญาไทยในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑลเป็นงานวิจัยเชิงวิชาการที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดินด้านการวิจัย การเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ปีงบประมาณ พ.ศ.2561 คณะผู้วิจัยขอขอบคุณในการสนับสนุนงบประมาณในการวิจัย

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ศ.มณีรัตน์ จันทนะพะลิน ที่กรุณาเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำการดำเนินการวิจัยให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบคุณ รศ.ดร.วิไล ตั้งจิตสมคิด รศ.ดร.รักไทย พรเจริญ ผศ. สุภีร์ โรจนวิเชียร ผศ.ดร.เปรมฤทัย แยมบรรจง และ ผศ.ดร.ศรัทธัน ทิพย์ม่วง เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือการวิจัย ผศ.ทรงศรี ภูจิณญาณันท์ รศ.พิเชษ สุนทรโชติ ผศ.ดร.ปถมนต์ นัจนฤตย์ และ อาจารย์กฤษา ชุตโซนาท เป็นผู้เชี่ยวชาญในการประเมินแบบร่าง ศ.มณีรัตน์ จันทนะพะลิน ผศ.ทรงศรี ภูจิณญาณันท์ ผศ.จันทนา สุวรรณมาลี อาจารย์ประยงค์ รอดจินดา อาจารย์มณฑนา ธนประดิษฐ์ และคุณเมธี โกวิทานุกพงศ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญรับรองผลงาน

ขอขอบคุณ นางศุภลักษณ์ ทับทวี นางสาวบุษกร แข่งเจริญ นายเจษฎา กล้ากล่อง นางสาวพัชราภรณ์ นนทะพล นายนิรุช ชันธี นายเจริญกิจ จันทรกระจ่างกิจ นางสาวบังเอิญ อันหนองกรัง นายขวัญ ม่วงมณี นางนงนุช โทนเดี้ยว นางพัชรินทร์ เผาปฐม ประเมินการประดิษฐ์บายศรีจากวัสดุ 3 ชนิด

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ ตอบแบบสอบถาม ทำให้คณะผู้วิจัยได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ และสุดท้ายขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องทุกคนที่ได้ช่วยเหลือในการสนับสนุนในการดำเนินงานวิจัย

คณะผู้วิจัย

พ.ศ. 2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม	8
ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ประเพณี	10
การอนุรักษ์	19
การพัฒนา	20
หลักศิลปะที่ใช้ในการออกแบบ	23
องค์ความรู้เกี่ยวกับบายศรี	29
แนวคิดที่เกี่ยวข้อง	53
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	60
กรอบแนวคิดในการวิจัย	65
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	66
ขั้นตอนการวิจัย	66
ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	67
เครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	68
วิธีการดำเนินการวิจัย	71

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	77
ผลการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย 1 (Research1:R1)	77
ผลการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย 1.1 (Research1.1:R1.1)	82
ผลการวิจัย ขั้นตอนการพัฒนา 1 (Develop 1:D1)	84
ผลการวิจัย ขั้นตอนการพัฒนา 2 (Develop 2: D 2)	100
ผลการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย 2 (Research 2: R2)	120
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	131
สรุปผลการวิจัย	131
อภิปรายผล	146
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	152
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	152
บรรณานุกรม	153
บรรณานุกรมภาษาไทย	153
บรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ	158
ภาคผนวก	160
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	161
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์	167
ภาคผนวก ค แบบประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างบายศรี	172
ภาคผนวก ง แบบประเมินความพึงพอใจ	183
ภาคผนวก จ การวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์	198
ภาคผนวก ฉ ผลิตภัณฑ์บายศรี	226
ภาคผนวก ช รายชื่อผู้เข้าอบรม	233
ภาคผนวก ซ ภาพกิจกรรมกาอบรม	240
ประวัติผู้วิจัย	244

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	ข้อมูลทางเพศ	82
4.2	ข้อมูลอายุ	82
4.3	ข้อมูลระดับการศึกษา	83
4.4	แสดงประเภทของบายศรีที่นิยมใช้ในงานพิธี	83
4.5	วัสดุที่เหมาะสมแก่การนำมาประดิษฐ์บายศรี	83
4.6	ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบแบบร่างบายศรีปากชาม แบบที่ 1	89
4.7	ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบแบบร่างบายศรีปากชาม แบบที่ 2	90
4.8	ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบแบบร่างบายศรีปากชาม แบบที่ 3	90
4.9	ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบแบบร่าง บายศรีเทพพนม แบบที่ 1	92
4.10	ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบแบบร่าง บายศรีเทพพนม แบบที่ 2	92
4.11	ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบแบบร่าง บายศรีเทพพนม แบบที่ 3	93
4.12	ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบแบบร่างบายศรี พรมสี่หน้า แบบที่ 1	95
4.13	ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างบายศรีพรมสี่หน้า แบบที่ 2	95
4.14	ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบแบบร่างบายศรี พรมสี่หน้า แบบที่ 3	96
4.15	ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบแบบร่าง บายศรีตอกกล้วย แบบที่ 1	98
4.16	ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบแบบร่างบายศรีตอกกล้วย แบบที่ 2	98
4.17	ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบแบบร่างบายศรีตอกกล้วย แบบที่ 3	99
4.18	ผลของข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ	106
4.19	ผลการประเมินความพึงพอใจรับรองผลงานของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบ บายศรีปากชามจากผ้าโพลีออย และผ้าอแกนซ่า	107

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.20	ผลการประเมินความพึงพอใจรับรองผลงานของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบบายศรีบายศรีปากชามจากผ้าลายไทย	108
4.21	ผลการประเมินความพึงพอใจรับรองผลงานของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบบายศรีปากชามจากดินไทย	110
4.22	ผลการประเมินความพึงพอใจรับรองผลงานของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อ รูปแบบบายศรีบายศรีเทพนมจากผ้าโพลีออยและผ้าออแกนซ่า	111
4.23	ผลการประเมินความพึงพอใจรับรองผลงานของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบบายศรีเทพนมจากผ้าลายไทย	112
4.24	ผลการประเมินความพึงพอใจรับรองผลงานของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบบายศรีเทพนมจากดินไทย	113
4.25	ผลการประเมินความพึงพอใจรับรองผลงานของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบบายศรีพรหมสีหน้าจากผ้าโพลีออยและผ้าออแกนซ่า	114
4.26	ผลการประเมินความพึงพอใจรับรองผลงานของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบบายศรีพรหมสีหน้า ผ้าลายไทย	115
4.27	ผลการประเมินความพึงพอใจรับรองผลงานของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบบายศรีพรหมสีหน้าจากดินไทย	116
4.28	ผลการประเมินความพึงพอใจรับรองผลงานของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบบายศรีดอกกล้วยจากผ้าโพลีออยและผ้าออแกนซ่า	117
4.29	ผลการประเมินความพึงพอใจรับรองผลงานของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบบายศรีดอกกล้วยจากผ้าลายไทย	118
4.30	ผลการประเมินความพึงพอใจรับรองผลงานของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบบายศรีดอกกล้วยจากดินไทย	119
4.31	ผลของข้อมูลทั่วไปของช่างบายศรี	120
4.32	ความพึงพอใจของช่างบายศรีที่มีต่อการประดิษฐ์บายศรีจากวัสดุ 3 ชนิด	121
4.33	ผลของข้อมูลทั่วไปของผู้เข้ารับการอบรม	122
4.34	ผลประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการ การถ่ายทอดการเรียนรู้ การประดิษฐ์บายศรีจากผ้าลายไทยสู่ชุมชน	124
4.35	ผลของข้อมูล ตอบแบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบบายศรี	126
4.36	ผลแบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์บายศรี	128

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	เครื่องสังเวทยบูชาแม่โพสพ	9
2.2	บายศรีแก้ว ทอง เงิน	33
2.3	พระราชพิธีบวงสรวงสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช	34
2.4	บายศรีปากชาม	35
2.5	บายศรีตอ	35
2.6	บายศรีต้น 3 ชั้น	36
2.7	บายศรีเทพ	37
2.8	บายศรีพรหม	37
2.9	บายศรี 7 ชั้น	38
2.10	บายศรีปากชาม	41
2.11	บายศรีดอกไม้ม	41
2.12	บายศรีใหญ่ 3 ชั้น	42
2.13	จิตรกรรมฝาผนังวัดอรุณราชวราราม	43
2.14	กรอบแนวคิดการพัฒนารูปแบบบายศรีเชิงพาณิชย์เพื่อส่งเสริมอนุรักษ์ ภูมิปัญญาไทย	65
4.1	บายศรีปากชาม	78
4.2	บายศรีตอกกล้วย	78
4.3	บายศรีพรหมสี่หน้า	78
4.4	บายศรีเทพพนม	78
4.5	บายศรีปากทรงเครื่อง	79
4.6	บายศรีเทพพนมทรงเครื่อง	79
4.7	การออกแบบบายศรีปากชาม	85
4.8	การออกแบบบายศรีเทพพนม	86
4.9	การออกแบบบายศรีพรหมสี่หน้า	87
4.10	การออกแบบบายศรีตอกกล้วย	88
4.11	บายศรีปากชาม	91
4.12	บายศรีเทพพนม	94
4.13	บายศรีพรหมสี่หน้า	97
4.14	บายศรีตอกกล้วย	100
4.15	บายศรีปากชาม	101
4.16	บายศรีเทพพนม	102
4.17	บายศรีพรหมสี่หน้า	103

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
4.18	บายศรีตอกกล้วย	105
5.1	บายศรีปากชามที่ผู้เชิญชาญมีความพึงพอใจตามลำดับ แบบที่ 1 แบบที่ 3 และแบบที่ 2	134
5.2	บายศรีเทพพนม ที่ผู้เชิญชาญมีความพึงพอใจตามลำดับ แบบที่ 1 แบบที่ 3 และแบบที่ 2	134
5.3	บายศรีพรหมสี่หน้าที่ผู้เชิญชาญมีความพึงพอใจตามลำดับ แบบที่ 3 แบบที่ 2 และแบบที่ 1	134
5.4	บายศรีตอกกล้วยที่ผู้เชิญชาญมีความพึงพอใจตามลำดับ แบบที่ 1 แบบที่ 3 และแบบที่ 2	135